



BACKGROUND REPORT

Práva dětí

Barbora Máchová
barbora.machova@amo.cz



Obsah

1	Jak číst background	3
2	Úvod	3
3	Dokumenty spojené s vývojem práv dětí	4
	3.1 Ženevská deklarace práv dítěte Společnosti národů	4
	3.2 Deklarace práv dítěte OSN	4
	3.3 Úmluva o právech dítěte a Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte	4
4	Registrace dítěte, rodný list a doba vydání registrace	7
	4.1 Registrace dítěte	7
	4.2 Rodný list	7
	4.3 Doba vydání registrace	7
5	Proč zůstávají děti neregistrovány?	7
	5.1 Vzdělání rodičů	7
	5.2 Reálné kroky a jejich dopady	7
	5.3 Přístup k registraci / rodnému listu a finance	8
	5.4 Genderová nerovnost	8
6	Důsledky nedoložení právní identity	8
	6.1 Věk	8
	6.2 Zdravotní a sociální služby	8
	6.3 Vzdělání a práce	8
	6.4 Migrace a odloučení od rodiny	8
7	Rezoluce a aktivity HRC a inovační plán	9
	7.1 Rezoluce HRC	9
	7.2 Výbor pro práva dítěte	9
	7.3 Děti a migrace	9
	7.4 Inovační plán	10
	7.5 Aktivita států	10
8	Shrnutí	11

1 Jak číst background

Tento background report (dále jen BGR) vznikl pro delegáty Pražského studentského summitu za účelem simulovaného jednání Rady pro lidská práva (dále jen HRC) v modelu OSN. BGR slouží pro delegáty jako seznámení s problematikou a identifikací práv dětí. Jeho cílem je poskytnout delegátům potřebné informace pro pochopení důležitosti registrace dítěte a komplikacemi spojené s nerespektováním práv dítěte. Dále také

obeznamuje delegáty o postoji HRC a OSN v oblasti identifikace dítěte a představuje inovační plány a postupy, kterými by se tato problematika v následujících letech mohla ubírat. BGR není úplným a dostačujícím zdrojem informací, ze kterých by měli delegáti vycházet, ale je základem pro jejich další rešerši. Na konci tohoto backgroundu se nachází zdroje pro usnadnění rešerše a otázky, které je budou provázet jednáním.

2 Úvod

Lidská práva jsou univerzální a dostupná každému jednotlivci bez ohledu na jeho věk, etnický původ, náboženství či pohlaví. Nedílnou součástí lidských práv jsou tedy i práva dětí. Porušování práv dětí je celosvětový problém, který na mezinárodní úrovni řeší Rada pro lidská práva OSN, ale také mnoho dalších mezinárodních či neziskových organizací.

Jedním ze zásadních dokumentů, který dítě přímo definuje, je Úmluva o právech dítěte. Dítě definuje jako „lidskou bytost mladší osmnácti let, pokud podle práva rozhodného pro dítě není zletilosti dosaženo dříve.“¹

Svéprávnost je způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat).³ Např. v České republice osoba nabývá plné svéprávnosti dosažením věku zletilosti (dosažením osmnáctého roku věku), jejím přiznáním nebo manželstvím.^{4 5} Před nabytím plné svéprávnosti je osoba způsobilá pouze k takovému právnímu jednání, které je objektivně přiměřené k vyspělosti jejích vrstevníků.

Dále se všechny státy, které Úmluvu přijaly, zavazují k tomu, aby „každé dítě po jeho narození mělo právo na jméno, státní příslušnost, zachování jeho totožnosti a rodinných svazků.“²

Tento background se bude zabývat především právní identitou dítěte a tím, jak se dítěti i jeho rodině

„Dítě definuje jako lidskou bytost mladší osmnácti let, pokud podle práva rozhodného pro dítě není zletilosti dosaženo dříve. Dále se všechny státy, které Úmluvu přijaly, zavazují k tomu, aby každé dítě po jeho narození mělo právo na jméno, státní příslušnost, zachování jeho totožnosti a rodinných svazků.“

bez registrace a rodného listu může výrazně zkomplikovat život. Právní identita dítěte je součástí práv a povinností, které ze zákona náleží každému dítěti.⁶ Tato identita je pro dítě důležitá z mnoha důvodů. Zajišťuje mu především ochranu a bezpečí jak na státní, tak na mezinárodní úrovni. Bez této identity se dítě stává ve státě

prakticky nedohledatelné a ztrácí tak státem garantované jistoty, které prokázání totožnosti přináší.⁷

V dnešní době každé čtvrté dítě do věku 5 let na světě oficiálně „neexistuje“ a přes 166 milionů dětí není

ve svých zemích registrováno.⁸ Podle statistik problémy nastávají zejména v Indii, Nigérii, Etiopii, Pákistánu a Demokratické republice Kongo, kde se nachází více než polovina z těchto 166 milionů dětí.⁹

3 Dokumenty spojené s vývojem práv dětí

Lidská práva definujeme již řadu let a od roku 1924 se setkáváme s prvními oficiálními dokumenty o právech dětí. Tyto dokumenty jsou nesmírně důležité pro definování pojmů a zásad, podle kterých se děti a rodiny mohou domáhat svých práv.

3.1 Ženevská deklarace práv dítěte Společnosti národů

Jedním z prvních dokumentů v této oblasti se stala Ženevská deklarace práv dítěte. Tuto deklaraci přijalo Společenství národů (předchůdce OSN) v roce 1924 a stala se tak prvním mezinárodně uznávaným dokumentem, který pro státy nebyl sice právně závazným, ale ve vývoji práv dětí klíčovým.

Deklarace zdůrazňuje povinnost dospělých zajistit pro dítě to nejlepší prostředí a ochranu. Je tvořena pěti základními kritérii, které se týkají výchovy a ochrany dítěte, jeho zdravotního i sociálního zaopatření a budoucího rozvoje.¹⁰

3.2 Deklarace práv dítěte OSN

Deklarace práv dítěte OSN byla přijata 20. listopadu roku 1959 v New Yorku. Oproti Ženevské deklaraci je rozšířena na 10 zásad, které jsou shrnuty níže, a je adresována přímo dítěti samotnému. Zásady rozšiřují práva dítěte i před jeho narozením.¹¹

Výchozí zásadou je právo dětí požívat všechna stanovená práva v této Deklaraci „bez rozlišování nebo diskriminace podle rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národnostního nebo sociálního původu, majetku, rodu nebo postavení, ať již jeho samého, nebo jeho rodiny.“¹² Další zásadou je, že každé dítě má od narození právo na jméno a na státní příslušnost.¹³ Deklarace také upravuje právo dětí užívat sociální zabezpečení a plnou zdravotnickou péči, včetně péče o matku před i po narození dítěte.¹⁴ Zásady zmiňují i mimořádnou ochranu dětí s postižením, apelují na právo dítěte vyrůstat v péči rodičů a chrání děti před vykořisťováním a krutostí.¹⁵ Kompletní znění zásad

naleznete v oficiálním dokumentu, který je uveden v rozšiřujících zdrojích.

„Stejně tak jako Úmluva o právech dítěte potvrzuje Opční protokol „postavení dítěte jako subjektu práv a jako lidské bytosti s důstojností a rozvíjejícími se schopnostmi,“ a apeluje na smluvní státy, aby měly všechny děti, jejichž práva byla porušena, vhodný přístup k účinným opravným prostředkům těchto práv.“

3.3 Úmluva o právech dítěte a Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte

Úmluva OSN o právech dítěte slouží jako primární zdroj k ochraně dítěte na mezinárodní úrovni. Definuje dítě jako „lidskou bytost mladší osmnácti let, pokud podle práva rozhodného pro dítě není zletilosti dosaženo

„V dnešní době každé čtvrté dítě do věku 5 let na světě oficiálně „neexistuje“ a přes 166 milionů dětí není ve svých zemích registrováno.“

dříve.“¹⁶ Potvrzuje nezczitelnost veškerých práv dětí a propojuje je se všemi lidskými právy.¹⁷ Tento dokument, který přijalo Valné shromáždění OSN v roce 1989, je jedním ze stěžejních dokumentů zabývajících se právy dětí. Úmluva stanovuje světový standard pro ochranu

dětských práv, a to bez rozdílu pohlaví, etnického původu, příslušnosti k menšinám či náboženství. Můžeme v ní najít základní práva jako právo na život, svobodu slova či vzdělání.¹⁸ Stejně tak důležitou součástí je článek 8, který uvědomuje státy o tom, že dítě má právo na zachování své identity, státní příslušnosti, jména i rodinných svazků.¹⁹

Jedna z důležitých částí této Úmluvy byla přijata až o několik let později. Jedná se o Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte o komunikačním postupu. Tento dokument vstoupil v platnost 14. dubna 2014. Stejně tak jako Úmluva o právech dítěte potvrzuje Opční protokol „postavení dítěte jako subjektu práv a jako lidské bytosti s důstojností a rozvíjejícími se schopnostmi,“²⁰ a apeluje na smluvní státy, aby měly všechny děti, jejichž práva byla porušena, vhodný přístup k účinným opravným prostředkům těchto práv.²¹



Obr. 1: Deklarace práv dítěte OSN



Obr. 2: Convention on the Rights of the Child (2019)

4 Registrace dítěte, rodný list a doba vydání registrace

4.1 Registrace dítěte

Registrace dítěte je standardní proces oficiálního přihlášení dítěte u vládních orgánů.²² Slouží jako trvalý záznam o existenci jedince, který je díky ní chráněn zákonem.²³ Aby byl dodržen standard ochrany dle mezinárodních lidskoprávních úmluv, dítě by mělo být registrováno neprodleně po narození svým rodičem, zákonným zástupcem či porodnicí.

4.2 Rodný list

Rodný list slouží jako osobní doklad o registraci dítěte. Dokládá důležité informace o dítěti, jako je jeho jméno, národnost, datum a místo narození nebo jméno jeho rodiče. Žádost a vydání rodného listu je v každém státě individuální, ale právo na něj má každý, kdo je registrovaný.

4.3 Doba vydání registrace

4.3.1. Okamžitá registrace

Dítě bývá registrováno hned na místě po jeho

narození, nejčastěji v porodnici či nemocnici. Registrace bývá provedena co nejdříve po porodu dítěte a informace pro evidenci doplňují rodiče novorozence. Zákonný zástupce dítěte poté může zažádat o rodný list, díky kterému může dítě získat přístup ke všem zdravotním i sociálním službám.²⁴

4.3.2. Pozdní registrace

Dítě, kterému z jakýchkoli důvodů nebylo umožněno získat okamžitou registraci, má právo na pozdní registraci na příslušném úřadě. Obvykle se tato pozdní registrace koná do jednoho roku dítěte, ale doba se liší v závislosti na zemi, jejíž státní příslušnost dítě má.²⁵

4.3.3. Dodatečná registrace

Dodatečná registrace se provádí v případě, kdy dítě nebylo okamžitě registrováno po narození nebo v povoleném časovém rozmezí pro registraci. Důvody pro dodatečnou registraci jsou především nedostatek informací o novorozenci, chybějící zásadní informace či adopce dítěte.²⁶

5 Proč zůstávají děti neregistrovány?

5.1 Vzdělání rodičů

Mezi jedny z hlavních důvodů patří nedostatečná informovanost rodičů o důležitosti registrace a její nenahraditelné roli v budoucím životě dítěte.²⁷ Rodiče tak v mnoha případech, ač nevědomky, odírají práva svým dětem, pro které bude život bez registrace i rodného listu náročný.

5.2 Reálné kroky a jejich dopady

V mnoha státech mají rodiče povinnost prvotně předložit důkaz či evidenci o jejich manželském svazku, aby mohli získat rodný list pro své dítě.²⁸ Oddací list má sloužit jako důkaz o tom, že dítě bylo narozeno v manželství. Mnoho rodičů však tento důkaz předložit nemůže a v důsledku toho zůstává mnoho dětí nezaregistrováno. Matky dětí bez oddacího listu postrádají právo registrovat své dítě. Tento problém se nejvíce vyskytuje ve střední a jižní Africe, ale také ve státech jako Írán, Irák či Afghánistán, kde se ženy stále domáhají svých práv.²⁹

„Registrace dítěte je standardní proces oficiálního přihlášení dítěte u vládních orgánů. Slouží jako trvalý záznam o existenci jedince, který je díky ní chráněn zákonem.“

5.3 Přístup k registraci / rodnému listu a finance

Často se děti bez registrace a rodného listu vyskytují v chudších či sociálně slabých oblastech. Náklady, které registrace a rodný list přináší, mohou být faktorem, proč si rodiče nemohou dovolit své dítě zaregistrovat. Pořízení rodného listu dítěti může být pro mnoho rodin finanční překážkou.³⁰ Například v České republice či Francii se s poplatkem za rodný list nesetkáváme. Naopak v Německu či Velké Británii je tento poplatek povinný. Poplatek je povinný i ve většině států subsaharské Afriky, mnoho z nich však dlouhodobě nemá registraci dětí pod kontrolou. Jedná se například o Nigérii, Tanzanii či Angolu.³¹

Problém nastává také pro rodiny, které mají k registraci omezený přístup kvůli vzdálenosti od jejich domova. Více než sto zemím stále chybí plně funkční a dostupný systém registrace občana.³² Rodiny si tak v některých případech nemohou dovolit cestovat na místo registrace.

5.4 Genderová nerovnost

V neposlední řadě se problém s registrací dítěte více vyskytuje v zemích, kde ženy nemají stejná práva jako muži. Ženy zde nemohou přihlásit své dítě vůbec, nebo ho mohou přihlásit jen za přítomnosti otce dítěte. V těchto státech (jedná se převážně o státy subsaharské Afriky a Blízkého východu) mají odpovědnost za registraci dítěte otec dítěte či jiný mužský příslušník rodiny.³³

6 Důsledky nedoložení právní identity

6.1 Věk

Bez dokladu totožnosti bývá dítě vystaveno mnoha nebezpečím – zejména proto, že rodný list obsahuje jeho datum narození a věk. Bez možnosti ověření věku často dochází k předčasným sňatkům. Uvádí se, že přes 12 milionů dívek ročně se vdá před osmnáctým rokem svého života. V důsledku předčasných sňatků často dochází k sexuálnímu zneužívání či násilí.³⁴

Jedním z dalších rizik, které mohou potkat dítě bez důkazu totožnosti, je obchodování s dětmi. K takzvanému „*child traffickingu*“ dochází mnohdy převážně z důvodu nezaregistrování dítěte.³⁵ Dítě bez dokladů je pro stát i pro své rodiče prakticky nedohledatelné a proto se stává pro obchod s lidmi snadnou kořistí. Státy a mezinárodní organizace by proto měly podporovat programy a politiky, které zvyšují povědomí o významu registrace dítěte a snažit se o to, aby k ní měl každý co nejlepší přístup.

6.2 Zdravotní a sociální služby

Bez identifikace mají děti velmi složitý přístup k zdravotním i sociálním službám. Miliony dětí v důsledku toho umírají na nemoci, kterým by mohlo být jednoduše zabráněno preventivními vakcínami, jež by měly být garantovány v rámci veřejného zdravotního pojištění.³⁶ Zdravotnické služby mohou být pro

neregistrované děti finančně nákladnější, a to ať už se jedná o preventivní prohlídky či důležité operace.³⁷

V sociální sféře nastávají pro jedince problémy hned v několika oblastech. Dítě bez registrace přichází o možnosti získat pas, a tudíž legálně vycestovat do zahraničí. Kromě pasu nemůže vlastnit ani jiné důležité dokumenty jako občanský a řidičský průkaz. Nemůže si ani požádat o sociální pomoc nebo jít k volbám.³⁸

6.3 Vzdělání a práce

Vzdělání jako takové je základním lidským právem, ustanoveným již ve Všeobecné deklaraci lidských práv z roku 1948. Až 244 milionům dětí bývá upíráno právo na vzdělání ať už ze sociálních, ekonomických či kulturních důvodů.³⁹ Jedním z těchto důvodů, proč bývá dítěti vzdělávání odpíráno, je právě to, že nejsou zaregistrované nebo nemají rodný list.⁴⁰

V průběhu života neregistrovaného jedince nastávají další velké překážky. Jako dospělý si bez ověření totožnosti nemůže založit bankovní účet, získat sociální pomoc nebo se formálně zaregistrovat na trh práce. Je tak vystaven velkým ekonomickým i sociálním problémům.⁴¹

6.4 Migrace a odloučení od rodiny

Miliony dětí na světě se stále domáhají svého práva vyrůstat s rodinou. Bývají od rodiny odděleny například

migrací do zahraničí. Děti odloučené od rodin se často setkávají s násilím, nuceným narukováním do armády či zneužíváním.⁴² Mnohokrát není dětem poskytnuta vhodná pomoc a péče k znovunalezení jejich rodiny a mnoho jejich práv je v tomto ohledu porušováno.⁴³

V těchto situacích je pro dítě klíčové, aby bylo registrováno a vlastnilo rodný list. Ten pomáhá chránit děti

uprchlických rodin či migrantů před odloučením, ale také jejich nezákonnou adopcí. Dítě bez rodného listu postrádá státní příslušnost a není tak právně vázáno na žádný stát.⁴⁴ Bez rodiny a státní podpory děti často končí bez domova na ulicích.⁴⁵

7 Rezoluce a aktivity HRC a inovační plán

7.1 Rezoluce HRC

V rezoluci č. 22/7 z roku 2013 se HRC zaměřil na registraci dětí a požádal Úřad Vysokého komisaře OSN pro lidská práva (dále jen OHCHR), aby připravil univerzální plán pro registraci dětí a zaměřil se na to, aby bylo každé dítě chráněno lidskými právy.⁴⁶ Tento report se zabývá všemi důležitými sférami jako administrativní, ekonomickou i fyzickou stránkou registrace dítěte. Upozorňuje na důležitost nediskriminace a respektování práva každého dítěte na registraci, a to bez výjimek.⁴⁷

HRC aktivně pracuje na tom, aby se nadále vyvíjela demografická data, ze kterých budou moci státy i organizace čerpat potřebné informace.⁴⁸ Zakládá si na spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací, neziskovou organizací UNICEF, ale také s Populačním fondem OSN, díky nimž může lépe monitorovat počet neregistrovaných dětí.⁴⁹ Například vlády Pákistánu a Tanzánie zavedly pro své státy aplikace pro mobilní telefony, přes které mohou jejich občané své děti registrovat.⁵⁰ Díky této aplikaci mohou shromažďovat užitečná data do centralizovaného systému a také se lépe orientovat v počtu řádně registrovaných občanů.

V posledních letech se HRC zabývá dětmi, které jsou nejvíce v ohrožení.⁵¹ Týká se to především dětí s postižením, v emigraci nebo také dětí žijících

v chudobě. Snaží se o to, aby měly všechny děti bez výjimky co nejjednodušší a nejdostupnější přístup k registraci i rodnému listu bez ohledu na to, kde bydlí či jaké mají finanční prostředky.⁵² HRC se snaží o inovaci přístupu k registraci dětí digitálními registračními systémy, díky kterým je registrace dostupná každému a zároveň tak upřesňuje statistiky, které jsou důležité pro pozorování vývoje tohoto problému.⁵³

7.2 Výbor pro práva dítěte

Výbor pro práva dítěte (*The Committee of the Rights of the Child*, dále jen CRC) je důležitým orgánem v oblasti ochrany práv dětí. Jedná se o orgán 18 nezávislých odborníků, kteří monitorují smluvní státy Úmluvy o právech dítěte a kontrolují implementaci Úmluvy v těchto státech.⁵⁴ Od druhého února 2023 musí každý smluvní stát vydat první zprávu dva roky po přistoupení k Úmluvě a to dle „pokynů pro první zprávy podle úmluvy CRC/C/5“⁵⁵ a poté každých pět let vydat zprávu novou.⁵⁶ Výbor poté formou „závěrečných pozorování“ posuzuje veškeré zprávy a předává zpětnou vazbu smluvní straně.

„Státy pro vyřešení situace mohou apelovat především na fyzické a psychické zdraví dítěte a umožnit mu jednoduchý přístup k registraci či případné „doregistrování.“

7.3 Děti a migrace

Jedním z hlavních problémů, jimiž se HRC v posledních letech zabývá, je ochrana migrantů a fungování rodinných vztahů během migrace.⁵⁷ Velký počet migrantů nemá své doklady a velké procento z nich

tvoří právé děti. Děti se v těchto případech stávají nedokumentovanými z mnoha důvodů. Ve většině případů záleží na rodičích, zda dítěti doklady zřídí, či se postarají o to, aby je dítěti v zahraničí zřídili. Jedná se například o tzv. „pobyťový status dítěte,“ který závisí především na rodičích a jejich pracovním či ubytovacím povolení, bez kterých se dítě k dokladům nedostane.⁵⁸ Děti bez dokladů se také často rodí rodičům v emigraci, kteří sami doklady nemají.⁵⁹

Lidé během nelegální emigrace trpí velkými obavami o jejich odhalení, proto dítěti ani registraci nezřizují, nechodí s dítětem k lékaři, neposílají jej do školy a bojí se domáhat svých práv.⁶⁰ Je důležité usilovat o to, aby především děti přistěhovalců měly přístup ke všem potřebám a službám bez pocitu strachu ze zadržení či deportace. Státy pro vyřešení situace mohou apelovat především na fyzické a psychické zdraví dítěte a umožnit mu jednoduchý přístup k registraci či případné „doregistrování.“ Legalizace a doregistrace dítěte je otázkou všech států, které na poli HRC mohou projednat, jaké regulace či opatření by mohly být zásadní pro život dětí bez dokladů v emigraci.

7.4 Inovační plán

Inovační plán neziskové organizace UNICEF s názvem „Birth Registration for Every Child by 2030: Are we on a track?,“ vychází z Cílů udržitelného rozvoje (*Sustainable Development Goals, SDGs*)⁶¹ a je jedním ze stěžejních plánů, které výrazně pomáhají při hledání řešení identifikace dítěte. Největší pokroky v identifikaci dětí byly vykonány za posledních deset let a tento plán má napomoci ještě lepším výsledkům. Drží se pěti zásadních kritérií, která by měla chránit každé dítě, a sice:

1. Opatřit každému dítěti rodný list;
2. Rovnoprávnost v možnosti registrace vlastního dítěte pro muže i ženy;
3. Jednoduchý a finančně dostupný přístup k sociálním službám v rámci registrace dítěte;
4. Více inovovat možnosti registrace přes mobilní služby a technologie;
5. Více vzdělávat o důležitosti registrace dítěte.

Od roku 2000 bylo zaregistrováno přes sto milionů dětí,⁶² které by bez Inovačního plánu vůbec zaregistrovány nebyly. Plán však také ukazuje, že jeho cíle nebudou dosažitelné do roku 2030 pro každé dítě. Největší překážkou jsou podle plánu finanční nerovnosti ve společnosti. Bohaté rodiny své dítě registrují či doregistrují pravděpodobněji než ty chudé. Není tomu tak však ve všech státech. Například v Indii se počet registrovaných dětí podle bohatství obyvatel nelišil.⁶³

7.5 Aktivita států

Ke zvýšení míry registrace občanů mohou ve svém zájmu napomáhat především státy samotné. Kroků ke zlepšení míry registrace občanů je mnoho a záleží na každém státu, jak se k nim postaví. Jedná se především o zlepšení systémů občanské registrace. Usnadnit občanům přístup k registraci a k získání rodného listu by mohlo být pro mnoho států efektivním krokem pro rapidní zvýšení registrace občanů.⁶⁴ Je také na zvážení jednotlivých států, zda by neměly na některé registrační poplatky poskytnout rodinám finanční příspěvky či některé poplatky zrušit. Nelze opomenout ani pomoc moderních technologií v oblasti registrace či vyškolení odborných registratorů, kteří budou moci obyvatele o důležitosti registrace informovat.⁶⁵

Advances in birth registration have reached the poorest children in most regions

FIGURE 19. Percentage of children under age 5 whose births are registered, by household wealth quintile and by region



Obr. 3: Procenta registrovaných narození dětí pod pět let kategorizována podle míry bohatství domácnosti a regionu.

8 Shrnutí

Registrace a ověření totožnosti je důležitou součástí života každého dítěte. Umožňuje mu zabezpečit svá práva a domáhat se svých výhod a zájmů. Registrace má také velký vliv na občanství, poskytuje veškeré právní záruky a služby a zjednodušuje přístup k sociálním i zdravotnickým službám. Ulehčuje dítěti život od narození až po jeho dospělý život. Pro státy i mezinárodní organizace by proto mělo být prioritou zajistit, aby mělo každé dítě k registraci co

nejjednodušší přístup a mělo tak možnost plně využít svá práva. Je důležité, aby rodiče byli informováni o důležitosti registrace dítěte a uvědomovali si, jak těžký život bude dítě bez registrace mít. Je důležité apelovat na rodiče v otázce práv dětí a domáhat se nových dat pro výzkumy a statistiky v oblasti registrace dětí, aby se nadále snižoval počet dětí, jejichž práva jsou porušována.

Otázky pro jednání

- Má váš stát povinnou registraci dítěte? Jak dlouho tato lhůta trvá?
- Vydává váš stát po registraci dítěte řádné osvědčení o jeho totožnosti?
- Monitoruje váš stát počet registrovaných dětí?
- Dostává se ve vašem státu dostatečné finanční podpore rodinám, které nemají k registraci přístup?
- Je ve vašem státě registrace dítěte či vydání rodného listu zpoplatněnou službou?
- Jak si váš stát vede s tzv. „doregistrováním“? Mají k němu lidé přístup a je opatřeno zákonem?
- Jak postupuje váš stát v případě, že se na jeho území vyskytuje dítě bez oficiální registrace či osobních dokumentů?
- Jak se váš stát staví k deportaci dětí, pokud nezákonně vstoupí na území vašeho státu bez zákonného zástupce?
- Dbá váš stát na slučování rodin? Jedná se o uznávaný důvod pro imigraci?
- Co by měly členské státy udělat pro to, aby se situace zlepšila?

Doporučené a rozšiřující zdroje

Registrace dítěte v nouzi, statistiky jednotlivých států

[Birth registration in emergencies](#)

Inovační plán registrace dětí do roku 2030

[Birth Registration for Every Child by 2030: Are we on track](#)

Report o diskriminaci žen při registraci dětí při narození

[Women in many countries face discrimination in registering children at birth warn UNHCR and UNICEF](#)

Zpráva o osvědčených postupech registrace dítěte v nepříznivých situacích

[OHCHR | Report on best practices on birth registration for vulnerable and marginalized children](#)

Deklarace práv dítěte z roku přijatá Valných shromážděním OSN v roce 1959

[OSN – Deklarace práv dítěte 1959](#)

Seznam zdrojů

- ¹ United Nations Human Rights. Convention of the Rights of the Child. Online. 2.9.1990. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>. [citováno 2023-08-16].
- ² OSN. Úmluva o právech dítěte. Online. 20.11.1989. Dostupné z: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/umluva-o-pravech-ditete.pdf>
- ³ § 15 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový) - znění od 01.01.2024
- ⁴ § 30 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový) - znění od 01.01.2024
- ⁵ § 37 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový) - znění od 01.01.2024
- ⁶ UNHCHR. Best practices and specific measures to ensure access to birth registration, particularly for those children most at risk. Online. 10.08.2018. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/documents/reports/best-practices-and-specific-measures-ensure-a>. [citováno 2023-07-11].
- ⁷ United Nations International Children's Emergency Found. What is birth registration and why does it matter? Online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-07-11].
- ⁸ United Nations International Children's Emergency. Birth Registration for Every Child by 2030: Are we on track? Online. 11.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/media/62981/file/Birth-registration-for-every-child-by-2030.pdf>. [citováno 2023-07-12]. (Tamtéž, str.18.)
- ⁹ United Nations International Children's Emergency. Birth Registration for Every Child by 2030: Are we on track? Online. 11.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/media/62981/file/Birth-registration-for-every-child-by-2030.pdf>. [citováno 2023-07-14].
- ¹⁰ Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. Legislative History of the Convention on the Rights of the Child. Online. 01.07.2007. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/publications/reference-publications/legislative-history-convention-rights-child-part-1>. [citováno 2023-07-10].
- ¹¹ Organizace spojených národů. Deklarace práv dítěte. Online. 20.11.1959. Dostupné z: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/deklarace-prav-ditete.pdf>. [citováno 2023-07-10].
- ¹² Organizace spojených národů. Deklarace práv dítěte. Online. 20.11.1959, str. 1. Dostupné z: <https://osn.cz/wp-content/uploads/2022/08/deklarace-prav-ditete.pdf>. [citováno 2023-01-04].
- ¹³ Tamtéž, str. 1
- ¹⁴ Tamtéž, str. 1
- ¹⁵ Tamtéž, str. 1-2.
- ¹⁶ United Nations Human Rights. Convention of the Rights of the Child. 2.9.1990. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>. [citováno 2023-08-16].
- ¹⁷ Tamtéž, str. 3
- ¹⁸ United Nations Human Rights. Convention on the Rights of the Child. Online. 2.9.1990.. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>. [citováno 2023-07-06].
- ¹⁹ Tamtéž, str. 3
- ²⁰ United Nations Human Rights. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure. Online. 09.11.2011. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-convention-rights-child-communications>. [citováno 2023-07-11].
- ²¹ United Nations Human Rights. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on a communications procedure. Online. 09.11.2011. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-convention-rights-child-communications>. [citováno 2023-07-11].
- ²² United Nations International Children's Emergency. What is birth registration and why does it matter? online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-07-11].
- ²³ OHCHR. Birth registration in emergencies: a review of best practices in humanitarian action. online. 01.04.2014. Dostupné z: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Children/BirthRegistrationMarginalized/PlanInternationalGeneva_5.pdf. [citováno 2023-07-13].
- ²⁴ Citizens Information.ie. Registering the birth of your baby. Online. 17.08.2022. Dostupné z: <https://www.citizensinformation.ie/en/birth-family-relationships/after-your-baby-is-born/registering-birth-your-baby/>. [citováno 2023-07-13].
- ²⁵ OHCHR. Innovation in birth registration. online. 16.10.2017. Dostupné z: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Children/BirthRegistrationMarginalized/PlanInternationalGeneva_3.pdf. [citováno 2023-07-13].
- ²⁶ Citizens Information.ie. Registering the birth of your baby. Online. 17.08.2022. Dostupné z: <https://www.citizensinformation.ie/en/birth-family-relationships/after-your-baby-is-born/registering-birth-your-baby/>.

- ²⁷ United Nations International Children's Emergency. Birth Registration for Every Child by 2030: Are we on track? Online. 11.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/media/62981/file/Birth-registration-for-every-child-by-2030.pdf>. [citováno 2023-07-17].
- ²⁸ OHCHR. Innovation in birth registration. online. 16.10.2017. Dostupné z: https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Children/BirthRegistrationMarginalized/PlanInternationalGeneva_3.pdf. [citováno 2023-07-21].
- ²⁹ UNHCR. Sex Discrimination in Birth Registration. 06.06.2021. Dostupné z: https://www.refworld.org/docid/60e2d054.html?gl=1*158ykfs*rup_ga*NzU2MzA4OTU-uMTY4OTA4MTUyMA.*rup_ga_EVDQTI4LMY*MTY4OTgxODYxNy45LjAuMTY4OTgxODYxNy4wLjAuMA. [citováno 2023-07-17].
- ³⁰ UNICEF. What is birth registration and why does it matter? online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-01-03].
- ³¹ UNICEF Data. A Snapshot of Civil Registration in sub-Saharan Africa. online. 5.12.2017. Dostupné z: <https://data.unicef.org/resources/snapshot-civil-registration-sub-saharan-africa/>. [citováno 2023-09-17].
- ³² UNICEF. What is birth registration and why does it matter? online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-07-17].
- ³³ UNHCR. Sex Discrimination in Birth Registration. online. 06.06.2021. Dostupné z: https://www.refworld.org/docid/60e2d054.html?gl=1*158ykfs*rup_ga*NzU2MzA4OTU-uMTY4OTA4MTUyMA.*rup_ga_EVDQTI4LMY*MTY4OTgxODYxNy45LjAuMTY4OTgxODYxNy4wLjAuMA. [citováno 2023-07-21].
- ³⁴ Plan International. Child, early and forced marriage and unions. online. 01.10.2020. Dostupné z: https://plan-international.org/uploads/2022/02/glo-cefmu_policy_brief-final-io-eng-jan21-1.pdf. [citováno 2023-07-21].
- ³⁵ UNODC. Global Report On Trafficking In Person. online. 15.01.2020. Dostupné z: https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tip/2021/GLOTIP_2020_15jan_web.pdf. [citováno 2023-08-17].
- ³⁶ UNESCAP. UNICEF Good Practices In Integration Birth Registration Into Health Systems. online. 01.01.2010. Dostupné z: <https://www.unescap.org/sites/default/d8files/knowledge-products/UNICEF-birth-registration-in-health-systems.pdf>. [citováno 2023-07-26].
- ³⁷ Plan International. Innovation in birth registration. online. 16.10.2017. Dostupné z: <https://plan-international.org/publications/innovations-in-birth-registration/>. [citováno 2023-07-19].
- ³⁸ Tamtéž, str. 27
- ³⁹ UNESCO. What you need to know about the right to education. online. 27.4.2023. Dostupné z: <https://www.unesco.org/en/right-education/need-know>. [citováno 2023-07-26].
- ⁴⁰ UNESCO. What you need to know about the right to education. online. 27.4.2023. Dostupné z: <https://www.unesco.org/en/right-education/need-know>. [citováno 2024-01-19].
- ⁴¹ UNICEF. What is birth registration and why does it matter?. online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-08-03].
- ⁴² OHCHR. Report of the rights of the child and family reunification. online. 02.03.2022. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc4931-report-rights-child-and-family-reunification>. [citováno 2023-08-03].
- ⁴³ OHCHR. Report of the rights of the child and family reunification. online. 02.03.2022. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc4931-report-rights-child-and-family-reunification>. [citováno 2023-08-03].
- ⁴⁴ UNICEF. Every child is protected from violence, exploitation, abuse, neglect and harmful practices. online. 01.06.2022. Dostupné z: <https://www.unicef.org/reports/global-annual-results-report-2022-goal-area-3>. [citováno 2023-08-03].
- ⁴⁵ UNICEF. Every child is protected from violence, exploitation, abuse, neglect and harmful practices. online. 01.06.2022. Dostupné z: <https://www.unicef.org/reports/global-annual-results-report-2022-goal-area-3>. [citováno 2023-08-03].
- ⁴⁶ OHCHR. Birth registration and the right of everyone to recognition everywhere as a person before law. online. 09.04.2013. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FHRC%2FRES%2F22%2F7&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>. [citováno 2023-08-08].
- ⁴⁷ OHCHR. Birth registration and the right of everyone to recognition everywhere as a person before law. online. 09.04.2013. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FHRC%2FRES%2F22%2F7&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>. [citováno 2023-08-08]. (Tamtéž, str. 2.)
- ⁴⁸ OHCHR. Strengthening policies and programmes for universal birth registration and vital statistics development. online. 01.06.2016. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=A%2FHRC%2F33%2F22&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>. [citováno 2023-08-08].

-
- ⁴⁹ Tamtéž, str. 16.
- ⁵⁰ UNICEF. What is birth registration and why does it matter? online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-08-16].
- ⁵¹ OHCHR. Report on best practices on birth registration for vulnerable and marginalized children. online. 10.08.2018. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/calls-for-input/report-best-practices-birth-registration-vulnerable-and-marginalized-children>. [citováno 2023-08-08].
- ⁵² Tamtéž, str. 8
- ⁵³ Tamtéž, str. 11
- ⁵⁴ Committee on the Rights of the Child. Reporting guidelines. online. 17.01.2017. Dostupné z: <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/crc/reporting-guidelines>. [citováno 2023-08-17].
- ⁵⁵ CRC. General guidelines regarding the form and content of initial reports to be submitted by states parties under article 44. Paragraph 1 (a), of the Convention. online. 20.10.1991. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=CRC%2FC%2F5&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>. [citováno 2023-08-17].
- ⁵⁶ CRC. Treaty-specific guidelines regarding the form and content of periodic reports to be submitted by States parties under article 44, paragraph 1 (b), of the Convention of the Rights of the Child. online. Dostupné z: <https://undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=CRC%2FC%2F58%2FRev.3&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>. [citováno 2023-08-17].
- ⁵⁷ OHCHR. International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families. online. 16.11.2017. Dostupné z: <https://www.refworld.org/docid/5a12942a2b.html>. [citováno 2023-09-20].
- ⁵⁸ PICUM. Undocumented children. online. Dostupné z: <https://picum.org/faqs-undocumented-children/>. [citováno 2023-09-20].
- ⁵⁹ OHCHR. International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families. online. 16.11.2017. Dostupné z: <https://www.refworld.org/docid/5a12942a2b.html>. [citováno 2023-01-19].
- ⁶⁰ PICUM. Undocumented children. online. Dostupné z: <https://picum.org/faqs-undocumented-children/>. [citováno 2023-09-20].
- ⁶¹ UNICEF. *United Nations Children's Fund, Birth Registration for Every Child by 2030: Are we on track?*. online. UNICEF, New York. 2019. str. 6. Dostupné z: <https://www.unicef.org/media/62981/file/Birth-registration-for-every-child-by-2030.pdf>. [citováno 2024-01-02].
- ⁶² Plan International. Innovation in birth registration. online. 16.10.2017. Dostupné z: <https://plan-international.org/publications/innovations-in-birth-registration/>. [citováno 2023-12-26].
- ⁶³ Tamtéž, str. 26
- ⁶⁴ UNICEF. What is birth registration and why does it matter? Online. 10.12.2019. Dostupné z: <https://www.unicef.org/stories/what-birth-registration-and-why-does-it-matter>. [citováno 2023-09-17].
- ⁶⁵ Innovation in Birth Registration. Online. 16.10.2017. Dostupné z: <https://plan-international.org/publications/innovations-in-birth-registration/>. [citováno 2024-01-19].

Zdroje obrázků

Obr. 1: Government of Canada. United Nation Declaration of the Rights of the Child. Online. 2023, str.1. Dostupné z: <http://central.bac-lac.gc.ca/.redirect?app=fonandcol&id=3838508&lang=eng>. [citováno 2023-01-04].

Obr. 2: Child Right Resource Centre: Convention of the Right of the Child. Online. Convention of the Rights of the Child child friendly version. 2020, str.1. Dostupné z: <https://www.unicef.org/child-rights-convention/convention-text-childrens-version>. [citováno 2023-01-04].

Obr. 3: UNICEF, Birth registration for Every Child by 2030: Are we on track?. Percentage of children under age 5 whose births are registred, by household wealth quintile and by region. Online. 2019, str. 26. Dostupné z: <https://data.unicef.org/resources/birth-registration-for-every-child-by-2030/>. [citováno 2023-01-04].

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání čtyř klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO, EU a G20.

Asociace pro mezinárodní otázky

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Barbora Máchová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

Autor: Barbora Máchová

Imprimatur: Jonáš Stehlík, Anna Marie Podlipná

Jazyková úprava: Barbora Trčková, Veronika Havlová, Vilém Novohradský

Faktická korektura: Magdaléna Vondrová, Matěj Hulička

Sazba: Leonard Yu

Grafická úprava: Jaroslav Kopřiva

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) pro
potřeby XXIX. ročníku Pražského studentského summitu.**

© AMO 2023

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460

e-mail: summit@amo.cz

IČ: 65 99 95 33

www.amo.cz

www.studentsummit.cz